پەیامی قیبلە

عومەر عەلی و جەنەڕاڵێکی بەریتانی

پەیامی گفتوگۆ

د. عومەر عەلی

٢٠١٩

ژمارە

٣٠

ناوی کتێب: عومەرعەلی و جەنەڕاڵێکی بەریتانی.
نووسەر: د. عومەرعلی
دیزاینی ناوەوە: عبدالله خاکی
دیزاینی بەرگ: توانا ئەحمد
چاپخانە:
تیراژ:
نرخ:

ژمارە (   )ی ساڵی (   )ی

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان پێدراوە

بسم الله الرحمن الرحيم

قوتابی زانکۆ بوم هاوینان زۆر زیاتر کارم دەکرد، بۆ ئەوەی توشی قەرزی حکومەت و بانکی ریبەوی نەبم، کارێکی زۆر باش بە موچەیەکی باشەوە دەستم کەوت، مەهارەی زۆر پێویست بو، منیش کە قوتابی زانکۆ بوم سەرم لێ دەردەکردو زو رۆشتمە پێشەوە تێیدا، هەرکەس دەستی دەکردە ئیش لەو جێگە، سەرەتا ئاشنایان دەکرد لەگەڵم، تا فێری بکەم، رۆژێك کابرایەك هات و خستیانە لای منەوە، ناوی پۆڵ بو، دوای یەکترناسینی سەرەتایی، هەستم دەکرد خۆی زۆر نزیك دەکردەوە لێم، زۆرجار دەمگوت ئەوە بکە دەیگوت ان شاء الله، جا بەشێوەیەك دەیگوت چون زاراوەکەی جیاوازبو لەسەرەتاوە تێنەدەگەشتم، دواتر هەندێك وشەگەلی ئیسلامی و عەرەبی بەکار دەهێنا، وەك ما شاء الله، شکرا. وتم تۆ ئەمانە لەکوێ فێربوویت، وتی من ٢٤ ساڵ لە ریزی سەربازی بەریتانیا ئیشم کردوەو رۆشتومەتە عێراق و بەشداری شەڕی ١٩٩١م کردووە، پلەکەم ئەوە بوەو ئێستەش زۆر بەدوامەوەن، بەڵام تاقەتم لێی نەماوە، ئەمەم پێ باشترە لەناو ماڵ و منداڵی خۆمم.

هەرکە کاتی پشو دەهات یەکسەر دەهات بۆسەر مێزەکەی من و دڵی زیاتر بەمنەوە پەیوەست بو تا ئینگلیزەکان، ئەڵبەت لەگەڵ هەمویان بەینم زۆر خۆش بو، تەنها یەك کەسیان نەبێت، وێنەی بۆ دەهێنام لە سعودیە ببو، لە کۆیت، لە عێراق،

سیدیەکی پێدام ئێستەش لامە باس لە کات و بیرۆکەی لێدانەکانی عێراق دەکات، چۆن یەکەمجار بۆردومانی فڕۆکەخانەو راگەیاندنەکانیان کرد.

وەکو کوردو دوهاوڕێی زۆر خۆشەویستمان لێهات، داوای هەرچیم لێ بکردایە بۆی دەهێنام، لەگەڵ ئیشدا هەم زانیاری بەسود بو هەمیش کاتی خۆشمان دەبردە سەر، کۆمەڵێك فلوپی سەربازی بۆ هێنام وتی پڕە لە زانیاری کەرەستەی سەربازی، بەڵام بەداخەوە هیچ ئامێرێکم دەست نەکەوت کە بیکاتەوە، دەرۆمە سەر ئەسڵی مەتڵەب.

رۆژێك کەوتینە گفتوگۆ لەسەر عێراق و بەریتانیاو باسی دین.

پۆڵ: عێراقیەکانی ئێوە زۆر رەق و دڕو پیسن، حاڵمان خراپ بو بە دەستیانەوە.

عومەر عەلی: نا عێراقیەکان وانازانم بەو شێوەیە بن، ئێوە جەنەراڵ بون و ئەمرتان بە کوشتن و خاپورکردنیان کردوە، ئەوانیش دیفاعیان لە خۆیان کردوە، ئێوە رۆشتونەتە سەر ئەوان ئەوان نەهاتوونەتە سەر ئیوە، من بۆ خۆم رۆشتووم بۆ بەغداد، فەلوجە، رومادی ئەسڵەن یەکەمجاریشم بوە مەڕیان بۆ سەربڕیوم و شەو تا ١٢ دەمەتەقەو قسەی خۆشمان کردووە، کە هەڵدەستام هەتا بۆ سەرئاویش ٢ گەنج لەگەڵم دەهاتن و خاولیەکەشیان بۆ دەگرتم، ئێوە رۆشتون داوتانە لە هەرچی بەرژەوەندی هەتا خەڵکە ئاساییەکەش! ئێ تۆ دەتەوێت لە شەڕدا مامەڵی دوژمنت چۆن بێت؟! چاوەڕێی میهرەبانی دەکەیت!

پۆڵ: حەزدەکەم نمونەیەکم بۆ بهێنیتەوە کە ئێمە بەرژەوەندی کەسی ئاسایمان پێشێل کردبێت!

عومەر عەلی: لە هەواڵدا خوێندمەوە ٣٢ ملیۆن دارخورما لە عێراقداهەبوە، ئێوەی زۆرینەیتان سوتاندو خاپورتان کرد بە دەبابە! کابرا بە نەمام خورمای ناشتووە، ژن و منداڵ پاچەکۆڵەیان کردووە تا هاتووەتە بەرهەم و چەندین خێزان چاوەڕێی بەرهەمەکی بون، مانگی هەشت خۆشی خۆشی دونیا گەرم دەکات و خورما دەگەیەنێت و لێی بکەنەوە بیفرۆشن، ئیوە لە گەرماکەدا ئاگرتان تێبەرداوە!

پۆڵ: جا خورما کەی گرنگی هەیە وا تۆ بە وردی باسی دەکەیت، ئەوەش بروا دەکەیت ئەمەریکیەکان بوون نەك ئێمە، چون ئەوەی ئەمەریکیەکان دەیکەین ئەگەر ئێمە بە سەدی یەکی ئەوەش بکەین توشی سەدان مەحکەمە دەبینەوە لە بەریتانیا؟

عومەر عەلی: نابێت مستەر پۆڵ شتی خۆتانتان لا گرنگ بێت و هی ئێمە نا، من ئێستە لەم وڵاتەدا ئەگەر دارێك بشکێنمەوە توشی سزا دەبم، لە کاتێکدا دارەکە بەریشی نی یە! ئەسڵەن پێویستیش بە سێبەرەکەی نی یە لەم وڵاتەدا، بەڵام لەوێ هەم بەرەکەی سودی لێ وەردەگیرێت هەمیش سێبەرەکەی،

بەڵام ئێوە دونیاشیان لێ دەسەنن و دژی دینەکەشیان دەوەستن و لە ڕێگەی حیزب و ڕێکخراو و چاپەمەنیەکانیشەوە دژایەتیان دەکەن، دەشزانم ئێوە لە ئەمەریکا زۆر باشترن،

بەلانی کەمەوە هەندێك خزمەتگوزاری بۆ خەڵکی دەکەن، وەك تونێل و سەدی ئاو و جادەوبان!

پۆڵ: تۆ کەسێکی مسوڵمانیت بۆیە وا قسە دەکەیت؟!

عومەر عەلی: مسوڵمانیەتیەکەم داوام لێ دەکات حەقانی بم، نەك ئێستە من لێرەم و موجامەلەی درۆت بۆ بکەم لەسەر حسابی دینەکەش!

پۆڵ: حەقانیەکە لە کوێدایە حەز دەکەم وردی بکەیتەوە.

عومەر عەلی: ئێوە کە رۆشتنە هندستانیش بۆ ئەوەی خەڵکەکە هەر سەرقاڵی خۆیان بن و ئێوە کاری خۆتان بکەن شەوان بە دزیەوە لە کۆڵانەکاندا مانگاتان دەکوشت! سبەی ئەوانیش کە دەیانبینی خواکانیان وا سوکایەتی پێکراوە ئیتر ئێوەیان لەبیر نەدەما!

پۆڵ: هاهاهاها تۆ ئەمە لە کوێ دەزانیت پێکەناویە؟

عومەر عەلی: من کەسێکی مێژوناس و زیرەکی بواری مێژو نیم بەڵام وەك مەعلوماتی عام مسوڵمان دەبێت شارەزایی هەبێت و حساب بۆ عورفی خەڵکەکە بکات، بۆ نمونە من لە لەندەن لە ناوچەی ساوسۆڵ کە بۆ خۆشی پێی دەڵێن نیو دێلهی ئەوەندە هندی لێیە کارم دەکرد، نیوەڕوان کاتی نان خواردن چێشتخانەکان هەمو خواردنێکیان پێشکەش دەکرد، بەڵام من چەند هاوڕێیەکی هندیم هەبو پێکەوە لەسەر مێزەکە دادەنیشتین وەك ئێستەی من و تۆ، هەرگیز رۆژێك لە رۆژان گۆشتی مانگام نەکڕی و بیخۆم لەو کارگەدا،

چون نەمدەویست ئەو خۆشەویستیەی کە دروست بوە لەگەڵ هندیەکاندا با کاتیش بێت، من بیمرێنم، پێکەوە ژیان زۆر گرنگترە لە دو پل گۆشت، ئێمە حساب بۆ ئەوانەش دەکەین، هەتا لەناو ئێمەدا باسی ئێستە ناکەم کەسانێکی هەرچی و پەرچی و بێ ئەتەکێت و کاسایەتی نزم حساب بۆ ئەوانە ناکات، گەرنا ئەوەی خاوەن پێگە بێت لەناو ئێمەدا با مسوڵمانیش نەبێت یان پابەندیش نەبێت بە دینەوە بەڵام حساب بۆ دینی کۆمەڵگەکەی دەکات، بۆ نمونە لەوانە لە مانگی رەمەزاندا هەرگیز بەبەرچاوی خەڵکەوە شت ناخوات، با خۆشی بەرۆژوش نەبێت، ئەگەر کحولیش بخواتەوە لە ماڵەوەو بە نهێنی دەیخوات نەك بە ئاشکرا. ئەم دڵی مرۆڤە لای ئێمە ئەوەندە گرنگە دەبێت نەهێڵین گومانیش دروست بکات، بۆ نمونە من کە مسوڵمانیشم و خەڵکیش دەمناسێت کە دەچمە مزگەوتەوەو ئەگەر خەڵکەکە نوێژی جەماعەتیان دەکردو منیش نوێژیشم کردبێت لە ماڵ، ئیسلام دەڵێ نوێژەکە لەگەڵ ئەوانیشدا بکە با دوبەرەکی دروست نەبێت، با هەموی هەر هاوشانی یەکتری بن.

بەڵام ئیوە کارێکتان کردوە مسوڵمانەکانیشتان پارچە پارچە کردوە!

پۆڵ: من زۆر ئاسودەم کە لەگەڵ تۆدا بەم شێوەیە قسە دەکەم، بەڵام هەست دەکەم تۆ دەتەوێت ئیستغلالی ئەوە بکەیت، گەرنا ئێمە کارمان چی یە بە پارچە پارچەکردنی مسوڵمانەوە؟!

عومەر عەلی: منیش هەردەم ئاسودەم بەردەوام بە هێمنی گفتوگۆبکەم نەك موناقەشە، هیچیش لەخۆمەوە نالێم، ئەو گروپەی کە ناویان قادیانیە کە ئەحمەدیشان پێ دەڵێن ئەوەی کێ دروستی کرد؟ ئێوە نەبوون؟!

پۆڵ: من زانیاریم لەسەر ئەوە نی یە.

عومەر عەلی: ئەگەر زانیاریەکە بە دروستی وەرگریت ئەوکات دەزانی من راستیم بە تۆ وتوە نەك ئیستغلالت بکەم!

دوای ١٠ رۆژ

پۆڵ: من زۆر بچوکتر تۆم دەبینی لەوانەی کە وتت، بەڵام بۆم دەرکەوت وایە!

عومەر عەلی: ئێوە ئەو چینایەتیەتان دروستکرد بۆیە ئێستەش وا گیرتان خواردوە بە دەستیەوە، یاسای توندیشی بۆ دادەنێن بۆ دژایەتی و رەگەزپەرستی هەر بۆشتان کۆنترۆڵ ناکرێت، ئێستەش یەك تۆز بتان دوێنین ناتوانن رقتان بەرانبەر فەرەنسا کە دراوسێشتانن بشارنەوە، چ جای ئەو گروپانەش کە بەناوی دینەوە دژتان دەوەستن.

ئێستەش کۆمەڵگەکەتان وا دابڕاوە لە یەکتری پەیوەندی کۆمەڵایەتی هەتا بەشی سەلامێکی سەرجادەشی نەماوە، گەر یاساش بهێڵێت یەکتر دەخۆن.

پۆڵ: تۆ ئەگەر وا بیردەکەیتەوە چۆن دەتوانیت لێرە بژیت؟

عومەر عەلی: من باسی حەقیقەتم بۆ کردی، هەرگیز وەك خودی خۆم کەیسەکان تێکەڵ ناکەم، ئێستەش لەم وڵاتەدام قەدری ئەو حورمەتە دەگرم کە لێی گرتوم و خیانەتیشی لێ ناکەم وە بەرزیش دەینرخێنم، نابینی لەگەڵ هەمووتاندا بەینم باشە؟ تەنها مستەر باری نەبێت! ئەویش کەسێکی نا حاڵیە! هەم رقی لە بێگانەیە! هەمیش لە مسوڵمان! ئەی من چی بکەم هەردوکیانم؟! دوای ئەوەش هەمو رۆژێك دێت یەقەم دەگرێت و دەڵێ بۆچی ئێران چەکی ئەتۆم دروست دەکات؟ تا ئەو رۆژە رقم هەستا وتم ئێران حەقی خۆیەتی! ئەویش تورە بو وتی چۆن حەقی خۆیەتی؟ منیش وتم ئەی بۆ ئەمەریکا دروستی دەکات با ئەویش بیکات، وڵاتەو مسڵاحەتی خۆی لەوەدا دەبینێت! دیسان تورەتر بو وتی ئەگەر ئێران دروستی بکات بەکاری دەهێنێت! منیش وتم جارێ خۆ ئێران بەکاری نەهێناوە بەڵام خۆ ئەمەریکا بەکاری هێنا! ئیتر ئەو خەریك بو پەلامارم بدات لەسەر ئیران لە کاتێکدا هەزار جار بۆم رونکردوەتەوە کە من ئێرانی نیم، بۆ ئێوە ناتوانن جیاوازی بکەن لە نێوانماندا، خۆ چاو بچکەلەکان نین تا ئاوا هەمومان وەك یەك ببینن.

پۆڵ: نامەوێت درێژەی پێ بدەم، بیرکردنەوەو ئاواتێکی خۆم کە ماوەیەکە لە دڵمدایە پێتی دەڵێم.

عومەر عەلی: من زۆرخۆشحاڵم لەوەی شتی شاراوەمان نەبێت لەیەك، دەمتوانی بە هەربیانویەك بێت خۆم بدزمەوە لەقسەکردن لەگەڵت.

پۆڵ: کچێکم هەیە ناوی لویسە، شوی نەکردوە تا ئێستەش وەك ئێوە لەماڵی خۆماندایەو ئەمساڵ زانکۆ تەواو دەکات، باسی تۆم بۆ کردوە کە چەند بە چێژە قسەکردن لەگەڵت و زانیاری سەرنجڕاکیش و بە ئینسافەوە دەڵێی، کە باسی گۆشت نەخواردنی مانگاکەت کرد لە لەندەن ئەوەی لەگەڵ هندیەکاندا بوویت، زۆر سەرنجی راکێشا، وتی ئەمە کەسە با هەر دینێکی هەبێت دەکرێت بگونجێم لەگەڵی، پێم وایە بگونجێن پێکەوەو هەر ئەوەندەیە ئەگەر یەکترتان بە دڵ بێت، بۆیەش وا دەڵێم من ئەوەندەی لەگەڵ تۆ دەتوانم دڵم بکەمەوەو بە هێمنی و لە دڵەوە قسە بکەم ئەوەندە هەتا لەگەڵ ئینگلیزەکانی خۆماندا نیمە.

عومەر عەلی: من زۆر زۆر دەترسم لەوەی کە زەواج لەگەڵ ئێوەدا بکەم، بە هەڵە تێمەگە بوار بدە رونی بکەمەوە، زۆرکەسم دیوە لێرە بەناو مسوڵمان! لە دیسکۆو بارەکانداو لەسەر جادە ئافرەتی بێ دایك و باوکی دۆزیوەتەوەو ماوەیەك پێکەوە بون، دواتر ناوی مسوڵمانیشیان پیس کردوە، خۆ نەگونجانیش شتێکی سروشتیە، من دەترسم بەهۆی منەوە دینەکەشتان لەبەرچاو بکەوێت، چون دەکرێت من خراپ بم بەڵام ئەگەر باوەڕت بە زانیاریەکانم هەیە دەڵێم دینەکەم باشترین دینە.

پۆڵ: گەر بەم شێوەیە بمانجوڵێنی نەك لویس کە کچێکی سادەو میهرەبانە، باوکی لویس یش دینەکەت وەردەگرێت.

عومەر عەلی: هیوادارم هەموتان لە میهرەبانی ئیسلام بێ بەش نەبن، لەوەش تێبگەن کە کەلتوری ئێمە سەختە، منیش نامەوێت دەستبەرداری دایك و باوك و کەس و کارم بم، گەر لێرە زەواج بکەم زۆر قورس لەسەرم دەکەوێت! واش نازانم بەقەدەر ئەوە تاقەتم هەبێت.

پۆڵ: تۆ لویست لە دەستی خۆت دەرکرد، بەڵام من دینەکەت لە دەستی خۆم دەرناکەم، ئیتر لویس یش کەیفی خۆیەتی.

عومەر عەلی: من پیرۆزبای لە تۆ دەکەم، ئیسلام دینێك نی یە قابیلی قبوڵ نەبێت، بە تایبەت میهرەبانەکان.

پۆڵ: هاهاها، دیارە دڵت لای لویس ە.

عومەر عەلی: دڵم لای لویس و باوکی لویسیشە.

تێبینی/ لویس و باوکیشی مسوڵمان بون.

{الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ} الزمر ١٨

واته: ئەوانەی گوێ بۆ قسەو گوفتار دەگرن و پەیڕەوی چاکترینی دەکەن، ئا ئەوانە کەسانێکن کە خوا هیدایەت و ڕێنموویی کردوون، ئەوانە خاوەنی عەقڵ و ژیری و بیروهۆشن.

قیبلە

د. عومەر عەلی

٢٠١٩